

Çeşitli kuruluşların onarım seferberliği ile kaderine terk edilmiş eski köşkler, saraylar kurtarılıyor

ONARIM ÖNCESİ VE SONRASI:

Turing Otomobil Kurumu'nun Kariye çevresinde yaptığı geniş çaplı onarım mucize sonuçlar verdi. Bölge temizlendi, evler tek tek onarıldı ve turistlerin eski İstanbul'u en parlak, canlı şekliyle görmeleri sağlandı. İşte Kariye'de bir evin onarımdan önceki ve sonraki hali.

Tarihi yapılar yeniden soluk alıyor

● Atilla DAĞLI

AVRUPA'nın incisi, tarihi ve turistik değerlerle dolu İstanbul'da son birkaç vıla kadar kaderine terkedilen, saraylar, müzeler köşkler, valiler, kasırlar, Bizans'tan kalan surlar ve o devrin günümüze uzantısı İstanbul Evleri'ne sahip çıkılıyor artık. Kültür Bakanlığı'na bağlı bir kuruluş olan Röleve ve Anıtlar Teknik Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Milli Saraylar Genel Müdürlüğü, Taç Vakfı ve Türkiye Turing Otomobil Kurumu ile bazı şahıslar adeta bir kurtarma ve restorasyon operasyonuna giriştiler.

Amaç hepsinde aynı... Türk

● Röleve ve Anıtlar Teknik Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Milli Saraylar Genel Müdürlüğü, TAÇ Vakfı, Turing Otomobil Kurumu ve kişiler son zamanda bir restorasyon seferberliğine girişmiş durumdadır.

ulusunun sanat ve kültür varlıklarını ve mimari mirasını, doğal, tarihsel, kültürel, estetik ve turizm değerlerini korumak, yaşatmak, bu değerlerin özgeçmişle gelecek arasında kültürel bir bağ dokusu şeklinde devamlılığını sağlamak. Son yıllarda millî mirası koruma çalışmalarını giderek hızlandırırken bu gelişmeyi somutlaştıran kuruluşların başında da Gavrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar

Yüksek Kurulu geliyor. Yapılacak her türlü koruma ve çalışma ancak bu kuruluşun izni ve kararı ile oluyor.

YÜKSEK ANITLAR KURULU

Türkiye'de son yıllarda büyük bir çalışma göstererek dev adımlarla gelişen kuruluş, kimileri için çok değerli kimileri için de vetki-

lilerin sövlediği gibi "Umacı" bir görünüme sahiptir. Sosyo-ekonomik gelişmeler bu kuruluşu ilik plana çıkarırken vetkilileri zaman zaman ölümlle tehdit edilir, volları kesilir, büyük oranlarda rüşvetle karşı karşıya bırakılır...

Tam adı Gavrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu olan kuruluşun 2.Başkanı Mimar Hüseyin Tavla çalışmaları konusunda şunları sövledi:

"Kuruluşumuz çok eskidir. Ancak gerçek fonksiyonunu son yıllarda göstermeve başlamıştır. Çalışmalarımız Türkiye çapındadır. Eski eserleri bulur ve bunları

tescil eder sınıflandırırız. Kısacası tarihi eserlerimize, Türk ulusu adına sahip çıkarız. Amacımız eskivi avnen yaşatmak, genç kuşaklara tarihimizi, kültürümüzü aktarmaktır. Bir vere tarihi eser demişsek, o artık sahibinin olduğu kadar Türk milletindir. Burada yapılacak her türlü fiziki müdahale iznimizle olur. Bize getirilen projeyi inceleriz. Kararımızı veririz. Proje uygun değilse bir çivi çakılmasına dahi müsaade etmeziz. Proje uygunsuzsa restorasyon veya koruma çalışması yapılabilir. Tarihi eser satılmaz diye bir kural yoktur. Alınır da satılır da. Bunun için izne gerek yoktur. Ama vatandaşlarımızı bunu bir türlü anlatamadık. Binalarına tarihi demememiz için önce rüşvet teklif edilmekte daha sonra tehditler basılmaktadır. Ama bizi kimse öldürüp volumuzdan çeviremez.”

RÖLEVE VE ANITLAR TEKNİK MÜDÜRLÜĞÜ

Sultanahmet'te tarihi bir bina- da çalışmalarını sürdüren Röleve ve Anıtlar Teknik Müdürlüğü sadece Hazine adına tescilli tarihi eserleri koruyup restore ediyor. Diğer kuruluşlara da teknik yönden yardımda bulunuyor. Halen restorasyon çalışmalarını sürdürdüğü yerler Topkapı Sarayı'nın çeşitli seksiyonları, Arkeoloji Müzesi, Avasofva'nın içi ve çevre düzenlemesi, Sultanahmet'teki İbrahim Paşa Sarayı, Rumelihisarı, Emirgan'daki Şerifler Yalısı. 1980 yılında bu onarımlar için çalışan müdürlüğün harcadığı para yaklaşık 100 milyon.

Yetkililer, "Eser çok ama maddi imkanımız yok. Ancak hazineve tescilli tarihi eserler üzerinde çalışabiliyoruz. Devlet ne kadar çok verirse, o kadar çok eseri kurtarırız" diyorlar.

TAÇ VAKFI

Kısa adı TAÇ olan vakfın kuruluşu 1976 yılında oldu. Milli değerleri kurtarma, geçmişle gelecek arasında bir bağ dokusu şeklinde devamlılığını koruma amacıyla kurulan vakıf bugüne kadar birçok hizmet verdi.

Vakfın Basın Müşavirliği 1976 yılından bu yana yapılan çalışmalarını şöyle özetledi:

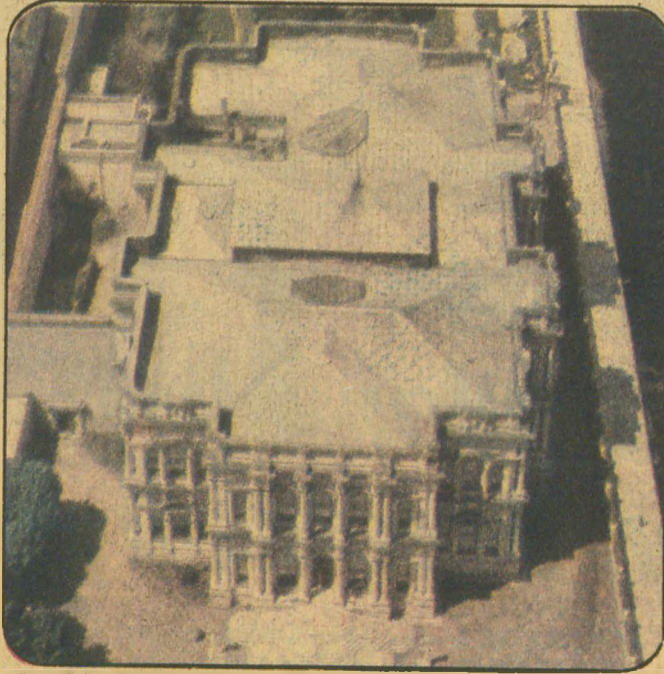
"Son yıllarda ülkemizde Milli mirası koruma çalışmaları giderek artan bir hızla yoğunlaşmaktadır. Bu gelişmeyi somutlaştıran kurumlar arasında TAÇ Vakfı, kamu kuruluşları ve özel şahısların maliki buldukları tarih ve kültür belgelerinin korunmasına ilişkin koordine çalışmaları artan bir hızla ve imkânlar ölçüsünde devam ettirmektedir. TAÇ Vakfı amacı doğrultusunda ilk uygulamaya çalışmalarına Çengelköy'deki Sadullah Paşa Yalısı'nın restorasyonu ile başladı. Çevre düzenlemesini tamamlayarak, vahiy, İstanbul Kültür ve Sanat Festivali'nde konser ve sergi alanı olarak değerlendirdi. Çengelköy'ü kapsayan bir "Sit" planı araştırmasını projelendirdi.

Türk mimari sanatının bir şaheseri olan Köprülü Amcazade Hü-

SAYFA: 16

KÜÇÜKSU KASRI: Boğaz'ın güzelliğine güzellik katan, geçmişin ihtişamını yaşatan yapılardan biri de Küçüksu Kasrı'dır. Hele şimdi Milli Saraylar Müdürlüğü'nce yapılan restorasyon çalışmalarından sonra, yeni yüzüyle denize karşı yükseliyor, eski günlerin görkemini geri getiriyor.

BEYLERBEYİ DE ONARILDI: Milli Saraylar yürütülen çalışmalar sonucu tarihi bir değer, bir servet olan saraylarımızdan Beylerbeyi Sarayı elden geçirildi, restorasyon tamamlandı.

sevin Paşa Yalısı'nda restorasyon ve araştırma çalışmalarını sürdü-rürken tahribatı önlemek amacıyla acil onarımları tamamladı.

Anadoluhisarı'nda Hekimbaşı Salih Efendi Yalısı'nın projelendirme ve restorasyon işlerini yaptı. II. Bevizit Hamamı'nın kütüphanesi olarak kullanılması için rehabilitasyon projelerini hazırladı. Dolmabahçe Sarayı, Camlıköşk ve

koridoru restorasyon çalışmalarını tamamlayarak, Dolmabahçe Sarayı resim galerisini gerçekleştirdi. Beşiktaş Resim Hevkel Müzesi salonlarında onarımlar yaptı. Topkapı Sarayı girişi, III. Ahmet Çeşmesi ve Bab-ı Hümayun Caddesi onarım ve düzenleme projesinin uygulamasını üstlendi.

Bebek'teki birinci grup korunması gerekli yapılardan Kavafın

Ev'i'nin onarılmasını tamamladı. Sait Halim Paşa Yalısı'nın restorasyon projelerini tamamlayıp acil onarımlarını yaptı."

TÜRKİYE TURING VE OTOMOBİL KURUMU

Ülkemizde tarihi değerlerimize sahip çıkan ve restorasyon çalışmalarını yapan bir kuruluş da Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu. 1923 yılında kurulan ve 1930 yılında da kamu vararına çalışır kurum olarak görev yapmaya başlayan Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun asıl çalışma sahası gümrük ve trafik. Son yıllarda kurumun el attığı bir saha da milli mirasımız. Kurumun Genel Müdürü Çelik Gülersov yaptıkları çalışmaları şöyle anlattı:

"Bugüne kadar yaptığımız işler arasında "Bab-ı Ali" kapısı ilk sırayı alır. Dönemin valisinin isteği üzerine kapı restore edildi. Karive Camiinin çevresi pislikten kurta-

